

Bókun um fjárlagafrumvarp 2017 frá Sambandi sveitarfélaga á Austurlandi til fjárlaganefndar Alþingis og þingmanna Norðausturkjördæmis

Fjárlagafrumvarp fyrir árið 2017 hefur vakið heilmargar spurningar sem gott væri að fá svör við frá fjárlaganefnd Alþingis og þingmönnum kjördæmis. Ljóst er að með tilkomu fjármálastefnu og fjármálaáætlunar fyrir hið opinbera til fimm ára hafa orðið breytingar á vinnu við gerð fjárlagafrumvarpsins. Þegar fjármálastefna og fjármálaáætlun voru lögð fram á Alþingi síðastliðið vor sagði á vef fjármálaráðuneytisins að þær fælu í sér að hægt yrði á næstu árum að búa enn frekar í haginn fyrir komandi kynslóðir með því að greiða niður opinberar skuldir, draga úr álögum á fólk með lægri og sanngjarnari sköttum, byggja upp samfélagslega innviði og treysta til muna grunnþjónustu ríkisins með hækkun bóta, eflingu heilbrigðiskerfisins og auknum gæðum menntunar.

Sömuleiðis kom fram á árinu 2017 væri gert ráð fyrir 26,5 milljarða króna jákvæðum heildarjöfnuði ríkissjóðs og vegna þessara umskipta yrði unnt að auka svigrúm fyrir áherslumál á málasviðum ráðuneytanna. Meðal þeirra verkefna sem tilgreind voru að myndu rúmast innan tímabilsins voru heilbrigðismál, framhaldsskólarnir og uppbygging innviða á ferðamannastöðum. Á liðnu vori samþykktu allir þingmenn sömuleiðis, vonum seinna, fjögurra ára samgönguáætlun 2015-2018. Hún gerir ráð fyrir að rúmum 100 milljörðum króna verði varið til framkvæmda í samgöngumálum á árunum 2015 til 2018.

Það verður því að segjast að fjárlagafrumvarpið 2017 stendur ekki beinlínis undir þeim væntingum sem fjármálastefna og fjármálaáætlun, en kannski ekki síður fyrirheit sem gefin voru í nýliðinni kosningabaráttunni, gáfu. Hér að neðan fylgja nokkrar fyrirspurnir til nefndarinnar og þingmanna.

1. Samdráttur í framlögum til samgöngumála. Það hefur verið samróma krafa landshlutasamtaka um allt land að brýnt sé að gefa í þegar kemur að viðhaldi, nýframkvæmdum og þjónustu við samgöngukerfið. Því eru það mikil vonbrigði að sjá að fjárlagafrumvarpið er ekki í nokkru samræmi við nýsamþykktu samgönguáætlun. Annað mikið baráttumál allra landshlutasamtakanna hefur verið að hið opinbera tryggi aukna fjármuni til ljósleiðaravæðingar landsins, sem jafnvel hefur verið nefnt stærsta byggðamálið. Framlög í Fjarskiptasjóð eru hins vegar óbreytt á milli ára. Hvernig sjá þingmenn fyrir sér að bæði þessi brýnu verkefni komist til framkvæmda?
2. Fjármögnun sóknaráætlana landshluta. Við fyrstu sýn virðist að enn eitt árið eigi ekki að auka framlög til sóknaráætlana, þrátt fyrir mikinn þrýsting þar um af hálfu landshlutasamtakanna sem jafnvel hafa talað um að sjálfhætt væri ef fjármagnið yrði ekki aukið. Athygli vekur að mikil aukning er til byggðaáætlunar og forvitnilegt væri að heyra frá þingmönnum hvort það er rétt að a) ekki verði aukning í framlögum til sóknaráætlana og b) hvernig aukið fjármagn til byggðaáætlunar verði nýtt? Það er vonandi ekki þannig að verið sé að færa fyrirhugaða hækkun til

sóknaráætlana yfir til byggðaáætlunar. Um tvö aðskilin verkefni er að ræða sem þurfa bæði fjármögnun.

3. Framlög til stoðstofnana (Austurbrúar), símenntunarstöðva og fræðslu. Samband sveitarfélaga á Austurlandi hefur ítrekað ályktað um að taka verði tillit til aðstæðna á Austurlandi þar sem fjarlægðir á milli byggðakjarna og erfiðar samgöngur kalla á dreifða þjónustu. Verulega hallar á Austurland í háskóla- og rannsóknastarfsemi á vegum ríkisins, erfitt er að átta sig á því hver framlög til fræða- og þekkingarsetra og símenntunar muni verða til Austurlands. Því eru það vonbrigði að sjá að framlag til Austurbrúar lækkar um 25 milljónir króna samkvæmt fjárlagafrumvarpinu en hart var barist fyrir þeirri nauðsynlegu hækkun á liðnu ári, hækkun sem byggði á greiningu á raunþörf stofunarinnar fyrir fjármagn. Gott væri ef þingmenn gætu farið ofan í saumana á þessu.
4. Eftir áralanga baráttu tókst, með góðum stuðningi fjárlaganefndar og þingmanna, að tryggja menningarmiðstöðvum Austurlands viðbótarfjármagn. Ekki er auðvelt að greina í fjárlagafrumvarpinu hvort gert er ráð fyrir áframhaldi á þeim viðbótarfjárveitingum sem munu skipta sköpum fyrir rekstur þessara stöðva. Þær eru grunnstoðir menningarlífs á Austurlandi, þær fá krónu á móti krónu frá heimasveitarfélögum sínum sem er einstakt á landsvísu. Niðurstaða funda með menningarmiðstöðvum leiðir í ljós að viðbótarfjármagnið skipti sköpum í starfseminni og nýttist t.a.m. Menningarmiðstöð Fljótsdalshéraðs, miðstöð sviðslista á Austurlandi, til að efla fræðslustarfsemi sína með ráðningu fræðslufulltrúa. Það verður því ekki nægjanlega undirstrikað hversu brýnt það er fyrir áframhaldandi þróun og uppbyggingu menningarmiðstöðvanna á Austurlandi að viðbótarfjármagn frá síðustu fjárlögum haldi sér. Eðlilegast væri að færa það yfir í fast rekstrarfé miðstöðvanna. Brýnt er að formfesta stöðu þessara menningarmiðstöðva sem hvorki teljast til safna eða svokallaðra viðburðahúsa sem einkum er ætlað að taka á móti viðburðum. Segja má að þær séu í lausu lofti í kerfinu sem gerir þeim erfitt um vik, m.a. við öflun sértekna.
5. Embætti Sýslumannsins á Austurlandi hefur tekið saman yfirlit með upplýsingum um rekstur og rekstarstöðu embættisins síðustu tvö árin, þ.e. 2015-2016, auk þess að áætla fyrir hallarekstri á árinu 2017. Notast er við niðurstöðu ríkisreiknings árið 2015 og er áætlaður halli við áramót (miðað við að í fjárukalögum verði skornar u.þ.b. 29 milljónir króna af halla ársins 2015) 5,1 milljón króna. Rekstrarniðurstaða ársins 2016 er byggð á áætlun og er gert ráð fyrir að halli það ár (með halla frá árinu 2015) verði 39,8 milljónir króna. Áætlun fyrir árið 2017 er byggð á fjárlagafrumvarpi eins og það liggur fyrir, ásamt með áætluðum hallarekstri þess árs, 39,8 milljónir króna sem eftir standa við áramót 2016-2017, og 27 milljónum króna sem er munurinn á rekstrarniðurstöðu ársins 2016 og fjárframlagi ársins 2017 skv. frumvarpinu. Þar er varlega áætlað miðað við óbreyttan rekstur og endar í árslok 2017 í 66,8 milljónum króna halla. Ætlast er til þess að fimm dögum eftir að fjárlög verða samþykkt muni embættið skila innanríkisráðuneytinu áætlun um það hvernig hallanum verði náð niður og jafnvægi fundið í rekstri embættisins. Embættið hefur þegar gefið ráðuneytinu ádrátt um að það muni þurfa að segja upp fólki og fækka starfsstöðvum. Um er að ræða stórkostlegan vanda og til að setja málið í samhengi að með því að leggja alfarið niður útibúi embættisins á Vopnafirði og Egilsstöðum

1966-2016

myndu nást um það bil 25 milljónir króna í sparnað á ársgrundvelli að frádregnum biðlaunarétti starfsmanna og tafa vegna uppsagnarfresta af ýmsu tagi. Dæmið gengur því engan veginn upp nema með algerrri uppstokkun starfseminnar, sem reynar var öll endurskipulögð á síðasta ári. Rétt er að rifja upp að við stofnun embættis Sýslumannsins á Austurlandi fékk það alltof lágar, og í raun skertar, fjárveitingar í vöggugjöf. Fróðlegt væri að heyra frá fjárlaganefndinni og þingmönnum hvernig framlögin í fjárlagafrumvarpi 2017 til embættis Sýslumanns á Austurlandi samrýmast yfirlýsingum hins opinbera frá því sýslumannsembættum var fækkað og umdæmin stækkuð en þá sagði á vef innanríkisráðuneytis að mikil tækifæri fælust í fækkun sýslumannsembætta og stækkun umdæma. Embættin yrðu í kjölfar breytinganna öflugri og betur í stakk búin til að taka við verkefnum og tækifæri sköpuðust til að flytja verkefni úr miðlægrri stjórnsýslu til þeirra. Nú þegar hefði fjöldi verkefna verið færður frá innanríkisráðuneytinu og undirstofnunum þess til sýslumanna og til stæði að færa verkefni í auknari mæli frá öðrum ráðuneytunum og stofnunum og efla þannig enn frekar þjónustu á landsbyggðinni. Það væri í samræmi við áherslur ríkisstjórnarinnar um bættu stjórnsýslu og þjónustu ríkisins.

Með von um skjót viðbrögð,
f.h. stjórnar Sambands sveitarfélaga á Austurlandi
Sigrún Blöndal, formaður stjórnar

1966-2016